1945 оной мартын
3
СУББОТО
№ 42 (4678)
Сэн 20 мүн.

Бухы ороннуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ ба УЛАН-УДЫН ГК-гэй болон БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ XIX ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИИЕ БОЛЬШЕВИСТСКЭЭР БЭЕЛҮҮЛХЭ!

аяхан болоhон ВКП(б)-гэй омой өэлжэтэ XIX пленум бол манай республикын ара ажахые саашадань хүгжөөхэ эгтэ политическэ болон ажа н удхашанаргай айхаютар хала асуудал зүбшэн хэлсэбэ. П(б)-гэй Центральна Комитет бол «ВКП(б)-гэй Бурят-Мон ой обкомэй хүдэлмэри тухай» гаhан өөрынгөө түүхэтэ тог л соо областной партийна ор изацийн, республикын бүхы лшадай ойрын сагта бэелүүл дайшалхы ба дэлгэрэнгы прог ма үгэhэн байгаа.

үнөө ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тог лые бэелүүлхэ талаар зорюу даhан партиин обкомой пле мэй шиидхэбэритэй республи н бүхы партийна ба партийна нэ большевигууд танилсажа, шиидхэбэриие саг болзор нь бэелүүлхын түлөө дэлгэ нгы хэмжээ-ябуулгануудые ба жа байна. Областной партий органицаци ба тэрэнэй член эн ВКП(б)-гэй ЦК-гэй энэ үхэтэ тогтоолые саг болзор нь дүүргэлтэ болгохо тушаа тиин Центральна Комитедэй нэ шалгалта бариха байна. эл имэhээ партийна органи и бүхэнэй хүдэлмэри түс идхэбэриин эрилтын ёhoop үг эhөөрөө шэнэдхэн табигдаха тэй.

айн сэрэгэй хүшэр хүнлэ үе ые hаа, түрүү ажаүйлэдбэ ин предприятинууд, колхоз, вхоз, МТС болон бусад ажа н предприятинууд өөhэдынгөө энэхи харюусалгатай зорилго удые амжалтатайгаар бэелүүл шадаа. Гэбшье, партиин об м, айкомууд болон партийна ин олонхи организацинуудай гэрэгшэ үедэ хангалтагүйгөөр дэлмэрилhэн дээрэhээ респуб кын арадай-ажахы hүүлэй нүүдтэ тон hулаар хүгжэнэ.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол өөрынгөө тогтоол соо ластнэй парторганизациин, бхын түрүүндэ, партиин обко й зүгhөө хүдөө-ажахые хүтэл рилхэ талаар хэhэн ехэхэн ду у дунда эүйлнүүдые элирүү эд, энэ байдалые ойрын сагта адхаха талаар дайшалхы прог мма болохо заабари үгэбэ. най республикын арадай-ажахын гол шухала hалбари хадаа малажал болоно. Теэд, малажал үсхэбэрилхэ хэрэг республикын колхозуудаар hүүлэй гурбан жэлнүүдтэ тон хангалтагүй байшоо. Илангаяа Кабанскын, Прибайкальска, Баргажанай болон Байкало-Кударын аймагуудаар малай хоролто ехэ.

Малажал үсхэбэрилхэдэ үндэhэн hуури боложо үгэхэ эхэ малай тоо энэ үе соо мүн лэ ехөөр гээлтэ хоролтодо ороhон байха юм. Иимэ хүшэр хүндэ байдалда республикамнай имэгтэ нютагуудтахи партийна, советскэ болон газартаряалангай органуудай мал ажалдаа үбhэ тэжээлэй бэхи база байгуулха тэмсэл хэжэ шадаагүй дээрэhээ ороо гэхэдэ үлүү юумэ болохогүй. Үбhэ тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ үбhэ тарилга 2,5 дахин, үбhэ хуряалга 2 дахин доошоо ороходоо байтагай, малай hубайрха ябадал тон ехээр үзэгдэнэ гээшэ.

Иимэ хангалтагүй байдалые хаража байбашье hаа, республикын партийна, советскэ болон газартаряалангай органууд, түбхын түрүүндэ, ВКП(б)-гэй Обком, БМАССР-эй Совнарком болон газартаряалангай Наркомадай хүтэлбэрилэгшэд энэ байдалые усадхаха талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри hайнаар хэжэ шадаагүй гэжэ Пленум тэмдэглэбэ. Аймаг ба районуудай партийна комитедүүд, сомонэй Советүүд, партийна эхин организацинууд болбол партийно-политическэ болон агитационно хүдэлмэриие үргэнөөр эрхилжэ, үргэн нийтэ колхозникуудые малажал дээрэ тохёолдоhон гээгдэнги байдалые усадхаха тээшэнь өмхидхэжэ шадаагүй байгаа. Мүн үүлтэртэ малые үсхэбэрилхэ талаар бидэнэр горьтойхон хүдэлмэри хээгүй байнабди.

Энээнтэй хамта республикын партийна, советскэ болон газартаряалантай органууд болбол колхозникуудай үмсын мэдэлэй мал үсхэбэрилхэ тушаа анхаралаа багаар хандуулhан байгаа. Имэhээ колхозникуудай үмсын мэдэлэй адуу мал мүн лэ ехээр хоролтодо ороо. Колхозникуудай үмсын мэдэлдэ байhан адууhа малай ехээр хороhон баримтанууд илангаяа Зэдын, Курумканай, Түнхэнэй, Хэжэнгын болон Ахын аймагуудай колхозуудаар эли рүүлэгдэбэ.

Республикын колхозуудаар түрүү дүй дүршэлтэй бүхы малшадые танилсуулха хэрэг бүхы дээрээ хангалтагүйгөөр эрхилэгдэнэ. Малажал дээрэ хүдэлмэрилдэг колхозникуудай дунда зоотехникэ, ветеринарна hуралсал оролдоошье эрхилэгдэнэгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Малажалай кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар партийно-советскэ болон газартаряалангай органууд баhал хангалтагүй хүдэлмэри хэhэн байха юм.

Областной партийна организаци болбол гансахан малажал үсхэбэрилхэ талаар хангалтагүй хүдэлмэрилhэн бэшэ, харин тарианажалые хүгжүүлхэ талаар мүн лэ алдуу гаргаhан байна. Тиимэhээ hүүлэй жэлнүүдтэ үндэр баян ургаса туйлаха хэрэг хангалтагүй байшоо. Кяхтын, Зэдын, Тарбагатайн, Яруунын болон Хоринн аймагуудай колхозууд гектар бүхэнhөө 3-хан центнерhээ дээшэ бэшэ таряа хуряажа абаhан байгаа. Үндэр баян ургаса туйлаха ябадалай гол нүхэсэл болохо агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд олонхи колхозуудаар тиимэ гэшэгүй бүдүүлигээр хязагайруулагдана.

Аймаг, районуудай партийно-советскэ организацинууд МТС-үүдэй хүдэлмэридэ хүтэлбэри болон шалгалта муугаар хэдэг дээрэhээ трактор машинаар газар элдүүрилхэ ябадал бага болошоо. Республикын олонхи МТС-үүд жэлhээ жэл бүридэ тракторна хүдэлмэриингөө түсэбые дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Тарбагатайн, Итанциин, Закаменай, Кяхтын болон Жиримскэ МТС-үүд тракторна хүдэлмэриин түсэбые сэрэгэй жэлнүүдтэ нэгэшье дүүргээгүй байха юм.

Манай республикын томо-томо ажаүйлэдбэриин предприятинууд гүрэнэй шухала даалгабаринуудые дүүргэлтэ болгохо талаар мүн лэ ехэхэн гээгдэлтэй.

ВКП(б)-гэй обкомой XIX пленумэй шиидхэбэриие большевистскээр бэелүүлжэ, республикаяа түрүү областьнуудай нэгэндэ оруулхын түлөө эршэмтэй шангаар тэмсэхэ гээшэ—областной партийна организациин, тэрэнэй член бүхэнэй эгээл шухала партийна уялга болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дайсанай 7 корабль ба транспортнуудые шэнтээhэн хоёр дахин Советскэ Союзай Герой капитан-лейтенант А. О. Шабалин. Нүхэр Шабалин болбол Архангельскэ областиин Онежскэ районой Юдмозеро тосхондо түрэhэн байгаа.

Г. Широковой фото. (ТАСС-эй фотохронико).

Москва, Кремль

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр СТАЛИН Иосиф Виссарионовичто

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович! Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнай фронтнууд дээрэхи Улаан Армиин героическа илалтануудаар зоригжоhон, Бурят-Монголые сагаан гвардеецүүд ба интервентнүүдhээ сүлөөлhөөр 25 жэл болохо ойе тэмдэглэхын түлөө, немецко-фашистска булимтарагшадые эсэслэн hалгааха сагые ойртуулхые хүсэhэн Баргузинзолото комбинадай ба БМАССР-эй Баунтын аймагай аймцентрэй старательнууд, хүдэлмэришэд албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болбол 151.000 түхэриг мүнгэ өөhэдынгөө нүүсэлгэhээ суглуулжа гүрэнэй Банкда оруулба. Манай багахан бэлэгые самолёт бүтээлгэдэ зорюулаад, тэрээниие «Старатель Баргузинзолото» гэжэ нэрлээд 2-дохи Белорусска фронтые Командалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр Рокоссовскиин агаарай сэрэгэй хүсэнүүдтэ үгэхые гуйнабди.

Иосиф Виссарионович, манай инаг Эхэ оронoй алдар солын түлөө, СССР-эй арадуудай зол жаргалай түлөө элүүр мэндэ ба олон-олон жэлдэ ажаhуухые Таанда хүсэнэбди.

Баунтын аймсоведэй Исполкомой түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ КАЗАНЦЕВ.
ВКП(б)-гэй айкомой секретарь ЧУПИКОВ.
«Баргузинзолото» комбинадай директор ЛОЗОВСКИЙ.
ВКП(б)-гэй обкомой парторг НЕМЕРОВ.
Золотоплатинын союзай райкомой түрүүлэгшэ МЕНЬШИКОВ.

Ципикан, БМАССР

Баунтын аймсоведэй исполкомой түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр КАЗАНЦЕВТА
ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр ЧУПИКОВТА
„Баргузинзолото“ комбинадай директор нүхэр ЛОЗОВСКИДО
ВКП(б)-гэй обкомой парторг нүхэр НЕМЕРОВТЭ
Золотоплатинын союзай райкомой түрүүлэгшэ нүхэр МЕНЬШИКОВТЭ

2-дохи Белорусска фронтын агаарай сэрэгэй хүсэнүүдтэ «Старатель Баргузинзолото» гэжэ самолёт бүтээлгэдэ 151.000 түхэриг суглуулhан Баргузинзолото комбинадай старательнууд, эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадта минии ахадүүгэй амар мэндэ ба Улаан Армиин баясхалан хүргыт.

И. СТАЛИН.

„Норманди“ гэдэг Дайлалдажа байгаа Франциин сэрэгэй частиин офицерскэ состав СССР-эй орденуудаар шагнагдаба

Немецкэ булимтарагшадтай сэрэгэй фронт дээрэ Командованиингаа дайшалхы даалгабаринуудые жэшээтэ hайнаар дүүргэ ба тиихэ зуураа баатаршалга ба эрэлхэг зориг гаргаhанайн түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй байгша оной февралиин 23-ай Указаар «Норманди» гэдэг Дайлалдажа байгаа Франциин сэрэгэй частиин офицерскэ составай бүлэг шагнагдаба.

Улаан Тугай орденоор—7 хүн;

Александр Невскиии орденоор—1 хүн;

Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнай 1-дэхи зэргын орденоор—19 хүн;

Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнай 2-дохи зэргын орденоор—16 хүн;

Улаан Одоной орденоор—2 хүн шагнагдаба. (ТАСС).

Ржевтэ 226 гэр баригдаба

9 мянган дүрбэлжэн метр айтай 226 гэр үнгэрhэн жэл Ржевтэ баригдаhан байна. Мүнөө 152 гэрэй барилга эхэгдэжэ байна.

Илангаяа немецүүдэй хооhолhон үйлсэнүүдтэ гэрнүүд түргөөр ба олоор баригдана.

Советскэ Информбюроһоо

Мартын 1-эй оперативна мэдээн

Февралиин 1-эй туршада Померанида газар дээрэ НОЙШТЕТТИН городһоо зүүн-хойгуур ба хойгуур манай сэрэгүүд добтолгото байлдаануудые хэһэнэйнгээ эсэстэ ФЛЕММИНГСОРТ, ФЛЕТЕНШТАИН, ФАЛЬКЕНХАГЕН, ХЕЛЬКЕВИЗЕ, НОЙДОРФ, ЦЕХЕНДОРФ, БУХВАЛЬД, ЭШЕНРИГЕ гэдэг һуурин газарнуудые эзэлбэ.

БРЕСЛАУГАЙ оршондо манай сэрэгүүд дайсанай город соо хүреэлэгдэһэн бүлэглэлгые үгы хэхэ байлдаануудые үргэлжэлүүлжэ, АЛЬТХОФНАСС, ГРОССЕ-ЧАНШ гэдэг пригородуудые ба 10 кварталнуудые эзэлбэ.

Чехословакида ЛУЧЕНЕЦ городһоо баруугаар манай сэрэгүүд хада модотой газарай хүндэ хүшэр байдалда ябуулганууды һэжэ, ЗАЕЖОВА, НЕРЕСНИЦА, ЗАБАВА, БЗОВИК, СТАРА ГОРА, КЛАСТАВА, БАДАН гэдэг һуурин газарнуудые эзэлбэ.

Фронтын бусад участогууд дээрэ нютагай удхашанаргай байлдаанууд ба тагнуулшадай бэдэрэлгэнүүд болобо.

Февралиин 28-да бүхы фронтнууд дээрэ 48 немецкэ танк гэмтээгдэһэн ба үгы хэгдэһэн байна. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 28 самолёт унагаагдаба.

★ ★ ★

◆ Померанида Нойштеттин городһоо зүүн-хойгуур Н-скэ соединениин частьнууд дайсанай эсэргүүсэлтые нуга даража, байлдаатайгаар урагшаа дабшаба. Флетенштайн гэдэг түмэрзамай томо станци немецүүдһээ сэбэрлэгдэбэ. Мүн тэрэшэлэн Руммельбург городһоо урагшаа 5 километртэ байһан Фалькенхаген гэдэг шоссейнэ харгынуудай узел эзэлэгдэбэ. Немецүүд болбол резервнүүдээ татан асаржа, байлдаануудта оруулна. Советскэ частьнууд дайсанай бүхы контратакануудые сухарюулан сохижо, тэдэнэрые ехэнүүд гээлтэдэ оруулна. Нойштеттин городһоо хойгуур манай сэрэгүүд нуургай районые дабан гаража, немецүүдэй тойруулагдамал хамгаалгын газарта уридшалан бэлэдхэһэн нэгэ хэды һуурин газарнуудые эзэлбэ. Нэгэ үдэр соо болоһон байлдаануудта советскэ частьнууд дайсанай 2.000 гаран солдат болон офицернүүдые хюдажа, 400 хүнүүдые пленээ абаба. 9 танк болон самоходно ехэ буунууд гэмтээгдэһэн ба галдагдаһан байна. 16 самолёт, 18 ехэ буу, 6 склад ба бусад торфейнүүд немецүүдһээ булягдан абтаба.

◆ Бреслауда манай сэрэгүүд дайсанай город соо хүреэлэгдэһэн бүлэглэлэй хүреэлэлгын сахаригые досооһонь хабшаха ябадалаа үргэлжэлүүлбэ. Гэр бүхэнэй, үйлсэ бүхэнэй түлөө үсэд шанга тулалдаанууд болоно. Н-скэ частиин боецууд Гроссе-Чанш гэдэг пригородые немецүүдһээ сэбэрлэбэ. Манай ондоо частьнууд үндэр дээрэ бүхэжэһэн дайсанай эсэргүүсэлтые нуга даража, Альтхофнасс гэдэг пригородые эзэлбэ. Пригородуудай үйлсэнүүдтэ 100—100 немецкэ солдадууд болон офицернүүдэй үхэрнүүд мүсарника хэбтэнэ. Советскэ артиллеристнүүд штурмовой бүлэгүүдтэй хамта ябалсажа, немецүүдэй 90 гаран галта точконуудые дараба. Вел.ф гэдэг томо металлургическа заводой газар дээрэ манай подразделенинүүд байлдаануудые үргэлжэлүүлбэ. Цехүүдэй ханын саана хоргодожо, немецүүд галзуу шанга эсэргүүсэлтэ үзүүлбэ. Гар тулалдаанууд дээрэ-дээрэһээнь болоно. Советскэ боецууд эрмэлзэлгэтэ атака хэжэ, энэ заводой хахад газарые дайсанһаа сэбэрлэбэ. 10 ехэ буу, 32 пулемёт ба бусад трофейнүүд буляан абтаба. 200 гаран хүнүүд пленэдэ абтанхай.

◆ 4-дэхи Белорусска фронтын нэгэ участок дээрэ дайсан өөрынгөө позицинуудые һайжаруулхые хүсэжэ атакада оробо. Немецүүд хадаа хоёр полк шахуу ябаган сэрэг байлдаанда оруулба. Н-скэ частиин гвардейцүүд гитлеровецүүдтэ фронтһоо сохилто хэжэ, тэдэнине хуушан рубежэдэнь сухарюулба. Байлдаанай ябаса дундуур 200 шахуу немецүүд үгы хэгдэбэ.

◆ 2-дохи Белорусска фронтын сэрэгүүд болбол, 2-дохи немецкэ армиин командалагша генерал-полковник Вейса гэгшын 1945 оной февралиин 3-ай приказые буляажа абаба. Энэ приказ соо хэлэгдэһэнь хадаа: «Хүндэ шалгалтануудта орожо байһан империингээ түлөө тэмсэлдэ хабаадалсахые хэтэрһэн айлхайшууд ба тэрьедэгшэд армиин тыловой районуудта бии байна. Тэрьедэгшэд болбол нуулгагдаһан арадзоноор хамтаржа, саашаа ябалсана. Ямаршье солдат гү, али офицер мэдэһэн тэрьедэгшэнүүдэй тухай дуулгаагүй байгааһаа, тэдэнэр хадаа урбагшад гэжэ тоологдоод харюусаха байна. Айлхайшуулые арестовалхада бүхы хүсэнүүдые хэрэглэжэ, тэдэнэрые ямаршье аргаар аюулгүй болгохо ёһотойбди. Тэмсэл найдалгүй болоо гэжэ, гү, али үүдэн хаан гэжэ нээгдэхэ болоо, бидэнэр дахин «тогоон» соо орохобди гэжэ халаһан хүнүүд тэрьедэгшэд гү, али саботажник гэжэ тоологдохо ёһотой. Саашадаа немецкэ генерал-полковник Вейс корпус бүхэндэ полевой суу тогтоохые захирна».

2-дохи немецкэ армиин командалагшын приказ ехэ һонирхолтой байна. Солдадууд ганса нэгээрээ бэшэ, харин бүлэг бүлэгөөрөө байлдаанай газарһаа тэрьедэн гүйлдэжэ, тыл тээшэ тэмүүлнэ. Шэнэ эрхэ байдалда бэеэ тааруулжа немецкэ солдадууд гражданска хубсаһа үмдэн тэнхэн тэрьедэгшэдэй колоннодо оролсон тыл тээшээ зайлана. «Немецүүдэй тэмсэл найдабаряа хатаа» гэжэ тоолоһон солдадуудые генерал Вейс мүн хараажа гэмнэнэ. Вейсын армиин дотор тиимэ солдадууд нилээдгүй олон болоолтой.

Гитлеровецүүд болбол Германиин алдаһан дайе үргэлжэлүүлхые немецкэ солдадуудые дошхон шэрүүн хэмжээнүүдээр баалхахые һэдэнэ. Теэд тэдэнэртэ юрын полевой суд туһалаагүй, летучи (түргэн) сүүдүүдшье туһалхагүй байха. Фашистска Германиин бурилһэн бута нэрьегдэн һалаха саг үдэр ойртожо байна.

Москва, Кремль

Верховно Главнокомандалагша нүхэр СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Манай шэн габьяата Улаан Армиин героическа эмжалтануудаар зоригжоһон Бурят-Монгол АССР-эй Окын аймагай хүдэлмэришэд ба албахаагшад болбол Бурят-Монголой сагаантвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһөөр 25 жэл болохо алдарта ойе тэмдэглэжэ, мүн тэрэшэлэн манай шэн габьяата Улаан Армиин дүүргэлтын үүргые дүүргэлтэдэ туһалхые хүсэжэ Улаан Армиин фондто «Окинец» гэжэ самолёт бүтээлгэдэ өөһэдынгөө нөөсэлһөө 85.468 түхэриг мүнгэ, 73 200 түхэригтэй облигаци оруулабди, Хамтадаа 158.668 түхэриг.

Окын аймсоведэй Исполкомой түрүүлэгшэ Ш. АЮШЕЕВ.
ВКП(б)-гэй Окинска АК-гэй секретарь С. ШОНОЕВ.

Ока, Бурят-Монгол АССР

Окын аймсоведэй Исполкомой түрүүлэгшэ нүхэр АЮШЕЕВТЭ
ВКП(б)-гэй Окинска АК-гэй секретарь нүхэр ШОНОЕВТО

«Окинец» гэжэ самолёт байгуулгада мүнгөөр 85.468 түхэриг, гүрэнэй урьһаламжын облигацяар 73.200 түхэриг суглуулһан Окын аймагай эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэрилэгшэдтэ ба албахаагшадта, минии ахадуугэй амар мэндэ ба Улаан Армиин баясхалан хүргыт. **И. СТАЛИН.**

Москва, Кремль

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр СТАЛИНДА

Хүндэтэ ба инаг Иосиф Виссарионович!

Танай хүтэлбэрээр немецко-фашистска булимтарагшадые бута нэрьен һалгааха героическа Улаан Армиин илалта түгэс дабшалта ба дайсанһаа советскэ газар дайдые сэбэрлэхэ ябадалаа Улаан Армимнай дүүргэхэдээ сүлөөлэлтынгөө нангин үүргые дүүргэбэ гээшэ гэһэн мэдэрэл бидэнине ажалай шэнэ-шэнэ баатаршалгануудта зоригжуулна. Берлин дээрэ манай илалтын тугай намилзан байха саг холо бэшэ болоо.

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэн 25 жэлэй ойе эрхим һайнаар угтахаар бэлэдхэжэ, немецко-фашистска бузар булайнуудые өөһэдынь өшөөндэ эсэслэн бута нэрьен һалгаахын түлөө баатар Улаан Армидаа өөһэдынгөө мүнгэн зөөреэр улам ехэ туһаламжа үзүүлхые хүсэжэ Улан-Удын талханай комбинадай хүдэлмэришэн, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө ажалай нөөсэлгэһөө гүрэнэй банкда 30.575 түхэриг эд... лаад, тэрээнинемнай т... Улаан Армиин зэбсэглэл... шангадхаха ябадалда зорюу... гэжэ гүйнаб.

Манай агууехэ Эхэ ор... бүхы арадуудые баярлуу... жаргуулжа олон-олон ж... элүүр мэндэ ажаһуухыетн... инаг вождь ба эсэгэ Иосиф Ви... сарионович, Танда хүсэнэбди.

Улан-Удын талханай комбинадай директор ВОРОБЬЕВ
Парторганизациин секрет... КАРМАНОВСКАЯ
Завкомой түрүүлэгшэ ПОЛЯНСКАЯ

Улан-Удэ

Улан-Удын талханай комбинадай директор нүхэр ВОРОБЬЕВТО Парторганизациин секретарь нүхэр КАРМАНОВСКАЯДА Завкомой түрүүлэгшэ нүхэр ПОЛЯНСКАЯДА

Улаан Армиин зэбсэглэлгэдэ 30.575 түхэриг суглуулһан Улан-Удын талханай комбинадай эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэн, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадтанин ахадуугэй амар мэндэ Улаан Армиин баясхалан ...гыт.

И. СТАЛИН

Москва, Кремль

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Танай хүтэлбэрээр хараалта дайсан болохо немецко-фашистска булимтарагшадые бута нэрьен сохижо байһан Улаан Армиин гайхамшагта ехэ героизмаар зоригжоһон Бурят-Монгол АССР-эй Дотоодо хэрэгүүдэй Наркомадай хүдэлмэрилэгшэд болбол гитлеровскэ Германиие эсэслэн бута сохижо һалгаалгые ойртуулхые хүсэжэ Улаан Армиин буу зэбсэг бүтээлгэдэ өөһэдынгөө нөөсэлгэһөө 1 миллион 137.780 түхэриг мүнгэ ба 330.750 түхэригтэ гүрэнэй урьһаламжын облигаци оруулба.

Бурят-Монголой Наркомвнутделецүүд энэ зөөреэр бомбардировщигуудай самолёдуудай звено гуулжа, тэрэндэ «Бурят-Монголой Наркомвнутделец» гэһэн ...рэ олгохые Танаие гуйна.

Манай зөөреэр бүтээгд... самолёдууд дайсанаие өө... вүхэн соо бута нэрбэн сохи... ба Берлин дээрэ илалтын бадаруулгада Улаан Армида һалаг лэ.

Манай вождь ба агууехэ ...ководец, советскэ арадуудай... манай инаг Эхэ оронОй зол... галай түлөө олон-олон ... ажаһуухые Танда хүсэнэбди.

БМАССР-эй Дотоодо хэр...дэй Арадай Комиссар, Гү... аюулгүйе хамгаалгын ...ковник ИЛЬИН.

Улан-Удэ

БМАССР-эй Дотоодо Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар гүрэнэй аюулгүйе хамгаалгын полковник ИЛЬИНДЭ

«Бурят-Монголой Наркомвнутделец» гэжэ хүндэ бомбардировщигуудай самолёдуудай звено байгуулгада мүнгөөр 1.137.780 түхэриг, гүрэнэй урьһаламжын облигацяар 330.750 түхэриг суглуулһан Бурят-Монгол А...эй Дотоодо хэрэгүүдэй Нар...дай хүдэлмэрилэгшэдтэ ...ахадуугэй амар мэндэ ба У... Армиин баясхалан хүргыт.

И. СТАЛ...

...алангаа hайжаруулхын түлөө эртэнһээ оролдохо хэрэгтэй

...ин зам» колхоздо гурбан ...ое буридэhэн герасимов...ено эмхидхэгдөhэн байна. ...еноe 1935 онhоо хойшо ...дэр хүдэлмэрилhэн баялиг ...ршэлтэй үбгэн Ямпил ...з гэгшэ хүтэлбэрилнэ.

...ее жэлдэ энэ звено 150 ... газар yhалжа, шэбхээр ...үүлхэ юм. Звеногой чле... Дондоков, Базаров гэгшэд ...гэ мүрэниие хаажа саб... ...гаа yhалха хүдэлмэри ...хэй.

...өр, сабшалангай ургаса ...ргүүлхэ хүделмэри Хэжэн... колхозууд хангалтагүйгөөр ...энэ. «Республикын колхо... ...р герасимовска звенонуу... ...үдэлмэри hайжаруулха ту... ВКП(б)-гэй Обкомой бюро ...огтоол энэ аймаг соо мүнөө ... дүүргэгдээдүй байhаар. ...и колхозуудаарнь гераси... ...ь звеновууд эмхидхэгдээдүй ...юм. Тиимэhээ сабшалангая ...дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ...сэо хангалтагүй. Сабшалан дээрэ саhа тогтоохо, наг шэбхэ гаргаха үбэлэй үеын шухала хүдэлмэри ябуулhан колхозууд эндэ тон үсөөн.

Адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ, ашаг олзыень арбидхаха хэрэгтэ гол шухала болохо сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые үнгэргэхэ ябадалда иимэ хайша хэрэгээр хандажа болохогүй.

«Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажалые улам саашань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй тогтоолой үндэhөөр тэжээлэй бата бэхи база байгуулан, колхозно малажалдаа хүгжөөхэ, ашаг олзыень арбидхаха хэрэгтэ хэжэнгээрхин эршэмтэйгээр оролсохо ёhотой. Сабшалангаа yhалжа үтэгжүүлөөд шэмэтэй hайхан үбhэ ехээр хуряажа абаха аргабэломжо эндэхи колхоз бүхэндэ бии. Тэрэнэй түлөө имагта оролдохо ёhотой.

Е. ЦЫРЕНОВА,
(Телефоноор абтаба).

Түрүү фермэ түл абажа байна

...ТАЖАН. (**Телефсноор абта...**) Дүрбэн фронтовигуудай эсэ... наhатай үбгэн Стельма... гэгшэ Телятниково-Урин... ...ельсоведэй Ворэшиловай нэ...тэ колхозой хониной товар...рмые даагшаар хүдэлмэрил...иихэ зуураа хонин hүрэгөө ...рүүлан, ашаг олзыень ар...ха хэрэгтэ бии байгаа хаба...за бүгэдынь үгэнхэй.

...мынгээ бүхы хүдэлмэриие ... эмхидхэжэ шадаhан дээрэ...амаг хонидой дундаhаа дээшэ шадалтайгаар үбэлжүүлжэ байна. Тэрэшэлэн мэнэ түлнүүдөө hайн бэлэдхэлтэйгээр уттаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээжэ байха юм.

Фермын ямаашан Евдокия Малаканова гэгшэ 18 ямааhаа 25 эшэгэ абаад бүгэдынь тобир тарганаар ондо оруулжа байна. Мүн нүхэр Екатерина Колмакова гэгшэ 39 эхэ хонинhоо 42 хурьга абаад, нэгэшье хоролтодо оруулаагүй.

М. АРЬЯЕВА.

Кварталайнгаа түсэб дүүргэбэ

...айкска моторно-загаhанай ...нин харьяата загаhанай ...тай колхозууд февраль hа...аа даалгабарине 177 про... дүүргэбэ. Дэдо-Антарай ...но-загаhанай станци—118 ...ент дүүргээ. Кабанскын аймагай «Красный партизан» колхоз hарынгаа түсэб 206 процент болгоо. Прибайкальска аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ загаhанай ажалтай колхоз—110 процент, «Совет Байкальцев» колхоз 105 процент дүүргэбэ

МТС-үүдээр ТРАКТОР ЗАhАБАРИЛГЫН ЯБАСА ТАХАЙ БМАССР-эй НАРКОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН

1945 оной февралиин 25.

МТС-үүд	Жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
Хэжэнгын	100,0
Ехэ-Кударын . .	100,0
Чесанын	100,0
Саянтын	100,0
Баргажанай . . .	97,5
Торейскэ	95,4
Закаменай	88,4
Бага-Куналейн .	87,7
Хоринн	87,5
Гашейн	86,5
Хонхолойн	84,9
Салангын	83,7
Кабанскын	82,5
Куйтунска	81,4
Селендумын . . .	81,2
Суулгын	81,0
Эгэтын	78.7
Тимлюйскэ	75,0
Кыренскэ	75,0
Иволгын	72,2
Үдын	71,4
Итанцын	69,2
Сагаан-Усанай .	65,2
Ново-Брянска . .	64,2
Бичурын	63,9
Үшөөтэйн	63,6
Кяхтын	63,4
Курбын	57,3
Ехэ-Куналейн . .	55,6
Окиво-Ключевскэ	56,4
Түнхэнэй	55,5
Тарбагатайн . . .	47,6
Жиримскэ	44,1
Хамта	76,1.

Республикын түрүү машинно-тракторна станцинууд трактор заhабарилха жэлэйнгээ түсэб дүүргэhээр үнинэй. Хэжэнгын, Ехэ-Кударын, Чесанын, Саянтын МТС-үүд Бурят-Монголые сүлөөлhэнhөө хойшо 25 жэлэй ойн үдэрые иимэ амжалтануудаар угтаба.

Габэшье, зарим МТС-үүд, илангаа Жиримскэ, Тарбагатайн, Түнхэнэй, Окино-Ключевскэ машинно-тракторна станцинууд заhабарилгаа унжагайруулжа түрүүшүүлэй гэдэргэнь татаhаар.

Үнэр ургасын бэлэдхэл

ТАРБАГАТАЙ. (**Телефоноор абтаба**). Бурят-Монголые сүлөөлhөнhөө хойшо 25 жэлэй ойн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоhон «Авангард» колхозой членүүд нютагай үтэгжүүлгэ суглуулха хүдэлмэри эрпэмтэйгээр ябуулжа байна.

Эндэхи таряанажалай бригадынхид Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улаан Армиин XXVII жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан 50 центнер үнэhэ, 30 центнер шуунай аргал суглуулаа. Мүн таряалан дээрэ 6.000 шарга наг шэбхэ гаргаhан байха юм.

Тэрэшэлэн колхозой түмэршэ дархашуул 35 плуг, 9 борной заhабарилжа бэлэн болгобо.

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдhээ сүлөөлhэнhөө хойшо 25 жэлэй ойн үдэр—мартын 2-то түс колхозой членүүд тарилгада бэлэдхэлэй дүүргэжэ барагсаагаа.

И. ФЕДОРОВ.

Хурьгадаа hайнаар харууhална

«Пламя» колхозой ОТФ-ейн хонишэн Хандама Цыренжапова гэгшэ 150 хони харууhална. хурьгадаа нүхэр Цыренжапова ходо гансаараа харууhалдаг.

Хонидынь адуулта болон харууhалгаар hайн дээрэhээ бүгэдэ тобир тарган ондо орэжо байна. Мүнөө 90 хони түрүүлээд хурьгадаа нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээжэ байха юм. Хонид болон хурьгадаа нүхэр Цыренжапова ходо гансаараа харууhалдаг.

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдhээ сүлөөлhэнhөө хойшо 25 жэлэй ойн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо абаhан уялгануудаа түрүү хонишод Цыренжапова иимээр бэелүүлбэ.

Н. ЦЫБЖИТОВА,
Хориин аймагтахи манай информатор

Хүдөө нютагуудта электрофикаци хүгжөөхэ тушаа

БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет болбол хүдөө нютагуудаар электрофикаци хүгжөөхэ тухай тогтоол батална. Энэ тогтоолой үндэhөөр жэжэхэн гидроэлектростанцинууд баригдажа МТС, колхоз, аймцентрнүүд болон нютагай удхашанартай предприятинуудые хангаха байна.

Хүдөө ажалай гүрэнэй банк болбол иимэ электростанцинуудые бариха тэhэн колхозуудта болон бусад организацинуудта мүнгэнэй урьhаламжа удаан болзор соо үгэхэ болоо. 1945 оной туршада 150 киловат хүсэтэй 17 электростанци байгуулагдаха юм. Байгша оной туршада 5 аймагай центр, 27 колхоз, 15 МТС ба 3 гүрэнэй предприятинууд электростанцитай болохо.

Иимэhээ Иволгын, Хоринн, Хэжэнгын, Прибайкальска, Бичурын ба Хэжэнгын аймисполкомууд энэ шухала хүдэлмэриие байгуулха талаар гол анхаралаа хандуулха үүргэтэй.

А. ЕГОРОВ.

Абаhан уялгануудаа дүүргэнэ

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдhээ сүлөөлhэнhөө хойшо 25 жэлэй ойн угтамжада социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо абаhан уялгануудаа котельнэ цехын (ПВЗ) түрүүшүүл үнэн хэрэгээрээ бэелүүлжэ байнад. Мүн ажалай үндэр амжалта сал ургэлжэ түйланад.

Тиигээд котельщигууд нүхэд П. Швырев ба В. Щеховцев гэгшэд халаанайнгаа нормонуудые ходоо 236 процент болгоно. Түмэр табалагшад Отецов ба Захарчук гэгшэд мүн нормоёо 210 процент дүүргэнэ.

...ЭНЭ ҮЗЭГ ШУДАЛХЫН ТҮЛӨӨ

...рят-монголой үзэг бэшэг гээ...абан жэлэй саада тээород ...тэ ороhон байгаа. Энэ алхам ...а манай үзэг бэшэгые саа...нь хүгжөөхэ хэрэгтэ, тиимэ ...холоороо бурят-монгол ара... соёл болбосоролые ниитэдэнь ...үүлхэ хэрэгтэ хэды ехэ уд...ай байhаниинь элитэ.

...ихэ хоёр зорилготойгоор ород ...тэ оргодоhон байгаа, гэбэл: ...эжеэр, ауухэ ород арадай ... бэшэгые шудалха ба тэрэ... түрүү культуратай hайса ...алсаха тухай бурят-монгол ...ай тон ехэ хүсэлые бэелүүлэ... ба хоёрдохёор, латын үзэг ...рэ бэшэхэдэ гарадаг бэрхэ...шүүдые зайсуулха. Тэрэнэй ...да тээ ород ба бурят-монгол хэ...шүүдые үзэхэдэ хоёр тон хүн... ниидхэгдэхэгүй зүйлнүүд га...даг байгаа. Юуб тэхэдэ, нэгэ ...гөөр бэшэгдэдэгшье hаа, хоёр ...оо абяа үгэдэг hэн. Жэшээл...э, ород «П» бурядай «Н» бо...ог гү, али ород «Т» бурядай ...» болодог байгаа гэхэ мэтэ. ...д үзэгтэ ороходо латын үзэ... орёо хүндэ орфографи нилээд ...ида хялбар болоhониинь мэ...жэ.

hүүлэй үедэ манай үзэг бэшэгэй хүгжэhэн ябадал хадаа шэнэ үзэгтэй тон ехэ политическэ ба культурна удхашанарые элитээр харуулжа үгөө. Энэ үе соо политическэ, уранhайханай, hургуулиин хэдэн олон номууд хэблэгдэжэ гараhан байна. Жэшээлхэдэ, шэнэ, эрод үзэг дээрэ Маркс, Энгельс, Ленин ба Сталинай хэдэ хэдэн номууд оршуулагдажа, мүн тэрэшэлэн ородой литературын классигууд-Пушкин, Лермонтов, Толстой, Горькиин ба мүнөө үеын уранзохёолшодэй номууд оршуулагдажа гаргагдаа. Манай уранзохёолшодой—Хоца Намсараевай, Цэдэн Галсановай, Намжил Балданогой, Гомбо Цыденжаповай, Жамса Тумуновай, Чимит Цыдендамбаевай зохёолнууд ба арадай аман зохёолнууд шэнэ үзэг дээрэ хэблэгдэнэ. Шэнэ үзэгые арад зоной дунда нэбтэрүүлхэ, литературна хэлэнэй үгэнүүдые тогтоохо хэрэгтэ ехэхэн үүргэ дүүргэжэ байhан «Бурят-Монголой ҮНЭН» газетэ хадаа 1939 онhоо хойшо ород үзэг дээрэ хэблэгдэжэ байна. Тэрэшэлэн букварьhаа, арифметикэhээ эхилээд бурят-монгол хэлэнэй морфологи ба синтаксисиин дэбтэр хүртэр hуралсалай литература хэдэн арбаад мянгаад бурят-монгол үхибүүдтэ хэблэгдээ. Иимэ болохолоороо бурят-монгол арад хадаа богонихон сагай туршa дотор нилээд олон номуудые ород үзэг дээрэ хэблэжэ гаргаhан байна. Тэдэниие үзэхэ ба шэнжэлхэ ябадал хадаа гансахан хэлэ ба литературын хүделмэрилэгшэдэй бэшэ, мүн тэрэшэлэн үргэн ниитэ арад зоной шухала хэрэг болоно.

Гэбэшье хэлэ бэшэгэй байгуулалтын ба хэлэнэй культурые дээшэлүүлхэ талаар иимэ ехэ дэбжэлтэнүүдтэй байтаашье hаа, хэдэн олон дутагдалнуудтайбди бурят-монгол бэшэгые ород үзэг дээрэ оруулhан ябадалай удхашанар тухай ойлгуулламжын хүдэлмэри арад зоной дунда муусa ябуулагдаhан ба бурят-монгол үбгэжөөл hahанай зэниие тэрэ шэнэ үзэгтэ hургаха талаар тон бага юумэ хэгдэhэн байна. Мүнөө болтор хэдэн олон бурят-монгол колхознигууд, мүн тэрэшэлэн олонхи албахаагшад, мүн партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэдшье, соёл болбосоролой хүдэлмэрилэгшэдынье түрэлхи хэлэн дээрээ уншажа гү, али бэшэжэ шадахагүй байхань тоншье таарахагүй ябадал гэжэ сэгнэгдэхэ ёhотой. Арадай гэгээрэлэй органууд хадаа шэнэ үзэгтэ арад зониие hургахын түлөө ямаршье хүдэлмэри хээгүй байhаниинь элитэ. Тиимэ дээрэhээ БМАССР-эй Совнарком болбол бурят-монгол зониие шэнэ үзэгтэ hургаха ябадалые шангадхахын тухай тусхайта тогтоол гаргажа, энэ хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ республиканска комисси нүхэр Бельгаев түрүүтэйгээр байгуулба.

Энэ шухала тогтоолые дүүргэхын тулада гансахан арадай гэгээрэлэй аймагай таhагууд бэшэ, мүн аймагай бүхы хүтэлбэрилхы эмхинүүд хам оролсохо ёhотой. Совнаркомой тэрэ тогтоолой ёhоор энэ жэлэй арба hарын турша соо республика доторнай 10.000 хүнүүд шэнэ үзэгтэ hургагдаха ёhотой. Энэ тоо хадаа шэнэ үзэг нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ гүрэнэй харюусалгатайгаар хандаха тухай бидэнние уялгална гээшэ. Нэн түрүүндэ доклад, хөөрэлдөө хэжэ арад зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй. Шэнэ үзэг мэдэхэгүй хүнүүдэй тоо бүридхэл гаргаhанай hүүлээр колхозуудай бригаданuудта кружогуудые эмхидхэжэ, тэндэ шэнэ үзэг зааха хүнүүдые нютаг дээрээ томилхо болоно. Шэнэ үзэг зааха эрдэм бэшэгтэй хүнүүд гэгээрэлэй энэ шухала хүдэлмэри эхилхэhээ урид бурят-монгол хэлэнэй орфографи тухай ба зааха арганууд тухай гол асуудалнуудаар богони болзорой семинарта hууажа гараха байна.

Шэнэ үзэг шудалха гүрэнэй шухала хэмжээ-ябуулгые формальнаар, үе үе болоод бэшэ, харин түсэбэй ёhоор саг ургэлжэ ябуулха хэрэгтэй. Тэрэнэй тулада шэнэ үзэг шудалха талаар хүтэлбэри ба хиналта хангаха талаар аймагай комисси байгуулагдаха юм.

Засагай газарай энэ тогтоол бэелүүлжэ, шэнэ үзэг үргэн ниитэ арад зоной дунда т... нэбтэрүүлхын тула бүхы ...долгоёо гаргая!

Д. А. АЛЕКСЕЕВ, филологическа наукануудай кандидат, культура ба экономикын институдай хэлэ бэшэгэй секторые даагша.

Һургуулиин ажабайдал

Һуралсалай түлөө иигэжэ тэмсэнэбди

Манай һургуулиин багшанар ба комсомолецууд 1944/45 оной һуралсалай жэлдэ муу бэшээр бэлдэһэн юм. Тэдэнэр хадаа наадаха площадка байгуулһан, оград шэнээр бариһан, партнуудаа заһабарилһан, совхопуу ба классуудайгаа үүдэнүүдые шэрдэһэн, баржнуудһаа түлеэ буулгаһан ба бусад олон хүдэлмэринүүдые эршэмтэйгээр хэһэн байнабди.

Иимээр һургуулияа бэлэдхэжэ һуралсалай жэлые уттаг һэмил. Хониын ханхинахатай хамта һурагшаднай һуралсалдаа һайпаар бэлэдхэһэн һаруул, сэбэр ба аятайхан классуудтаа баяскалантайгаар орожо, парт партадаа һужа иигэжэ һуралсалай жэл эхилээ юм.

Багшанарайманай коллектив болбол багашуулда гүнзэгы эрдэм үгэжэ, саг үргэлжэ, ажалай ба гэгээрэлэй, дүршэл нүүдтэ һураха гэжэ зорилго табиһан байха. Энэ зорилгонуудые бэелүүлхын тулада, түбһын түрүүнэ, һургуули доторхи жаяг заршам һайжаруулха хэрэгтэй байгаа. Заршамгүй һургуули үһагүй тээрмэлэй адли гэжэ оролой педагогикиин теоретик Ушынский гэгшэ хэлэһэн байха. Теэд манай багшанар һурагшадай коллективүүдэй организацинуудтай хамта һурагшадайгаа заршам һайжаруулхын ба һургуулиин гуримуудые эбдэнгүйгөөр сахихын түлөө тэмсэжэ эхилээ бэлэй. Энэ хүдэлмэриин эхэнхи хүсэние һурагшадай организацинууд бее дээрээ далжа абаһан юм.

9-дэхи классай һурагша Леонтьев гэгшын хүтэлбэрилдэг һурагшадай комитет, классай старостанууд болон эдибхитэдэй түһаламжатайгаар нилээд ехэхэн хүмүүжэлгын хүдэлмэрт хэгдэв. Заршам эбдэһэн һурагшые үчком болбол хэмжээ абангүйгөөр орхихо гэжэ байдаггүй.

Мүнөө үедэ хүндэтэ шалтагаангүйгөөр хэшээлдээ хожомдоног, хэшээлдэ ерээгүй ба гэртэ үгтэһэн даалгабаринуудые дүүргэдэггүй һурагшад тэн үсөөн болонхой.

Мүн һуралсалай ба хүмүүжүүлгын талаар манай багшанарай хэһэн ажалай габьяа бага бэшэ байна. Жэшээлхэдэ, багшанар болбол һурагшадай гэртэ ошожо, тэдэнэй түрэлхидтэй 1.000 тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байха. П. М. Медведьев гэгшэ һурагшадай түһаламжатайгаар хүүшан эбэрһэн ба балараһан приборнуудые суглуулжа, физикын хүсэтэ кабинет байтуулаа. 7-дохи классые хүтэлэгшэ болгон томилогдоһон Козулина гэгшэ үшөө занятиин эхилхэһээ урид өөрынтөө һурагшад бүхэнэй гэртэ ошожо, тэдэнэрэй байдалтай танилсаһан ба хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байгаа.

Эдэ багшанар хадаа ганса өөрынтөө һургуули соо суутай бэшэ, харин бүхы город соо суутай болонхой.

Мүнөө үедэ манай һургуули республикынгаа сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойе уттахые бэлэдхэжэ байна. Методическэ ба оборонно хүдэлмэринүүдые улам һайжаруулжа, һуралсалай шанар дээшэлүүлжэ, һурагшадай түрэлхидтэй хөөрэлдөөнүүдые олоор хэхэ, сэрэгэй албахаагшадай бүлэнэртэ түһалха гэхэ мэтын тодорхой уялгануудые абанхайбди.

Абаһан уялгануудынай бэелүүлэгдэжэ байна. Манай военрук нүхэр Дужик гэгшэ 300 гаран санашадые бэлэдхэв. Горотой санашадай мүрысөөндэ манай санашадай команда түрүүлжэ, мүнгэн кубок абаад, 4 грамотаар шагнагдаһан байна.

Бүхы өөрынгөө урдахи зорилгонуудые хүсэдөөр бэелүүлжэ, республикынгаа алдарта ойе хүндэтэйгөөр уттахабди гэжэ найдуулнаб.

И. П. АРСКИЙ, Улан-Удэ городой № 1 хубүүдэй дунда һургуулиин директор.

Хилын саана

Баруун Европодохи дайнай ябуулганууд

ЛОНДОН, мартын 1. (ТАСС). Союзнигуудэй экспедиционно хүсэнүүдэй верховно командованиин штабай мэдээсэл соо хэлэгдэхэнь союзнигуудай сэрэгүүд Германида дайсанай орхиһон Калькарые эзэлбэ. Союзнигууд болбол Гэх ба Маас мүрэнэй хоорондо олон тосхонуудые эзэлбэ.

Союзнигуудай сэрэгүүд Кельнын баруугаархи оршондо нэтэ хэды шангадаһан дайсанай эсэргүүсэлтые дабажа Рер мүрэнэй оршондо операцинуудайнгаа ябуулгануудые үргэлжэлүүлбэ. Союзнигууд Кельндэ 11 километртэ хүрэжэ Эрфт мүрэнэй ба городой баруугаархи каналай хүүргын урда тээхи гурбан бүхэжүүлгэнүүдые байгуулба. Эрфт мүрэнһөө баруулжаа союзнигуудай сэрэгүүд Эшые дайсанһаа сэбэрлэбэ. Дюренһаа зүүгээр ба зүүн урдуур союзнигууд Хохкирхен, Гладбах ба Фетвейсые эзэлбэ.

Шлейденһээ (Рейнскэ об... урагшаа) союзнигууд Реш... дайсанһаа сэбэрлэбэ. Пр... урдуур союзнигуудай та... частьнууд Прюм мүрэние ... лан гаража негэ хэдэн һ... газарнуудые эзэлбэ. Союзн... дай сэрэгүүд Витбургые да... һаа сэбэрлэжэ Килль мүрэн... шэ дабшажа хэдэ-хэдэн гор... дые ба һуурин газарн... эзэлбэ. Саар ба Мозель мүр... дээрэхи узловой центр б... Бассербиллиг союзнигуудай ... та байна. Союзнигуудай ... гүүдэй танкова отрядууд Пе... генэ ороо. Февралиин 27-д... гаран хүнүүд пленде абтаба.

Дунда ба хүнгэн бомбард... шигууд Саарбрюккенһээ зүү... хи түмэрзамай хүүргэн... дэбтолго хэбэ. Мартын 1-эй... ни бомбардировщигууд Бер... хи элдэб объектнүүдтэ атак... һан байна.

Франциин министрнүүдэй соведэй заседан...

ПАРИЖ, февралиин 28. (ТАСС). Франс-пресс агентствын дамжуулханъ:

«Энэ үглөөгүүр генерал Де Голль түрүүлэгшэтэй министрнүүдэй соведэй заседани болобо. Гадаада Хэрэгүүдэй министр Бидо гэгшэ Лондон ошоһон кайгаа тоэсоого хэбэ.

Сан-Францискэ болохо ко... ренцидэ хабаадалсахые ур... США-гэй, Великобританиин... СССР-эй мэдүүлтые абаха ... шиидхэбэ».

Пресс-конференци лэзр... Рузвельты хэлэһэн ...

НЬЮ-ЙОРК, февралиин ... (ТАСС). Рузвельт болбол Х... то Штадуудтаа табан ... үгы байжа, энэ саг соо ... ошоһонойнтоо һүүлээр крейс... бусажа ерэбэ гэжэ Ассош... Пресс агентствын вашингт... корреспондент дамжуулна.

Крейсерэй борт дээрэ бо... Пресс-конференци дээрэ прези... үгэ хэлэхэ зуураа Крымскэ... ференциин шиидхэбэринүүд... хай тоггоод, ерээдүйн бүгед... тын аюулгүй байдалые тэ... эрмэлзэлгэнүүдые тэмдэглэб...

Президент болбол Крымскэ... ференциин дүнгүүдые шүү... лэн хэлэхэдээ энэ хадаа ... эб найрамдалай замын хэд... дэн алхануудай нэгэн ... жэ харана. Бүгэдэн... һанал болон ба Холбоото... дуудай хэблэл болбол тус к... ренцие агууехэ ажмалта ... нэгэн дүүгээр сонэсхоо һа... зүб байха байна гэжэ,—Руз... мэдүүлбэ.

Румынскэ правительс... тушаалһаан гараб...

БУХАРЕСТ, февралиин ... (ТАСС). Мүнөөлэр, министр... дэй соведэй түрүүлэгшэ б... генерал Радеску болбол ка... дэйнгээ тушаалһаан гараһан... хай мэдүүлгэ корольдо ба... Тингэжэ тушаалһаан гаража... далые король зүбшөөрөө. К... болбол шэнэ правительство... хидхэхэ тухай консультаци... жэ эхилһэн байна.

Харюусалгата редактор Ц. ГАЛСАНО...

Советскэ Союз дотор

ТАЛЛИНДА МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫН УНИВЕРСИТЕТ НЭЭГДЭБЭ

Таллинда марксизм-ленинизмын үдэшын университет нээгдэбэ. Түрүүшын з нятии дээрэ Эстониин большевигүүдэй компартиин ЦК-гэй пропагандын секретарь нүхэр Пялль гэгшэ үгэ хэлэбэ. Советскэ Союзай улас хоорондын байдал тухай Эстонско ССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Андреэен элидхэл хэбэ.

Энэ университет хадаа түүхын ба экономическа таһагуудтай байна. Эстониин большевигүүдэй компартиин ЦК-гай ба наркоматуудай хүтэлбэрилэгшэд болон республикын профессорнууд лекци уншаха юм.

Түрүүшын занятида 202 хүн, тэдэнһээ 40 врачууд ба 21 багшанар байлсаба.

ШЭНЭ МАШИННО-ТРАКТОРНА СТАНЦИНУУД

СССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет болбол энэ жэлдэ Бурят-Монголой республикада 3 шэнэ машинно-тракторна станци эмхидхэхэ гэжэ шиидхэбэ. Чикойско МТС гэжэ нэрлэгдэхэ МТС Сэлэнгын аймагта, Бургалтайскэ МТС—Зэдын аймагта, Хамнигатайскэ МТС—Кударын аймагта эмхидхэгдэхэ болоо. Тэдэнэр хадаа октябриин 1-һээ хүдэлмэрилжэ эхилхэ. (ТАСС).

СТАРТ ДЭЭРЭ 4.000 САНАШАД ГАРАХАНЬ

Свердловскэ областиин 4.000 санашад профсоюзно-комсомольско кроссто хабаадалсаха байна. Кроссто бэлэдхэл хадаа декабрь һараһаа эхилһэн юм. Паркнууд болон ой модонууд санашадаар дүүрэнхэй. Эрэгтэй эмэгтэй мянгаад залуу хүдэлмэришэд санын бэлэдхэлэй 20—30 часын программые гараба. Базанууд дээрэ сана хүсэд бии.

ХҮДӨӨГЭЙ БИБЛИОТЕКЭНҮҮДТЭ 10 МЯНГАН НОМ

Ленинградскэ гүрэнэй университедэй профессорнууд, научна хүдэлмэрилэгшэд ба студентнүүд немецкэ эзэмдэлгэһээ сүлөөлэгдэһэн областиинтаа районуудые шефтэ абаба. Тэдэнэр болбол энэ жэлдэ мянга гаран научна темэтэй лекцинүүдые уншаха байна. Шефүүд хүдөөгэй библиотекэнүүдые эмхидхэлгэдэ 10 мянган ном суглуулба.

НИЗЕЛОВСКО БАССЕЙНЭЙ ТОМО ХҮСЭТЭ ШЭНЭ ШАХТ

«Воспашуголь» трестын 1-дэхи капитальна шахт болохо № 33 томо хүсэтэ шэнэ шахта шулуун нүүрһэ үгэжэ эхилбэ. Энэ шахта мүнөө үеын һайн түхеэрэлгэтэй шулуун нүүрһэнэй предприяти болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1-дэхи Украинскэ фронт. Немецкэ Силезидэ Глейвиц городто үйлсын байлдаанууд боложо байна. Р. Мазелевэй фото. (ТАСС-эй фотохроника).

„Нашествие" гэжэ уранһайханай шэнэ фильм

СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи киномотографиин Комитедтэ «Нашествие» гэжэ уранһайханай шэнэ фильмын харалга болобо.

Экран дээрэ немецко-фашистска булимтарагшадта тамалан зобоогдожо байһан нэгэ багахан ород городой байдал харагдаха юм. Кино харагшад хадаа немецүүдэй хэһэн зэрлиг үйлөөнүүдэйнь түлөө гитлеровскэ алуургашадһаа үһөөгөө абажа байһан советскэ эрэлхэг зоригто патриотуудые хараха байха.

Энэ фильмын зурагууд хадаа Алма-Ата городто абтанхай. Тус фильмын гол рольнуудта В. Гермин, О. Жизнева, РСФСР-эй габьяата артист О. Жаков, Л. Глазанова, В. Морская, А. Шебалена, Н. Валерский, РСФСР-эй габьяата артист В. Ванин, Г. Шпигель гэгшэд наадана.

Ойрын үдэрнүүдтэ энэ фильм экран дээрэ табигдаха байна.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. ТЕЛЕФОНЫ: ответ. редактора—23. АТС—180; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23. отделов: партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03, писем переводов—6-03 (2 зв.); объявлений—2-62 (2 зв.).

Н—00301. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.